

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 173: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (Forenkling og mere fleksibilitet).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 27/2 2003).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tina Nedergaard (V):

Da Det Konservative Folkepartis og Det Radikale Venstres ordførere ikke kan være til stede i dag, har jeg lovet at meddele, at begge partier støtter lovforslaget.

Lovforslaget indgår i den proces, som ministeren har igangsat til forbedring af uddannelserne, herunder ikke mindst de erhvervsrettede uddannelser. Det forstås, at forslaget er tilvejebragt som resultat af udvalgsarbejdet med inddragelse af arbejdsmarkedets parter, som også har hilset forslaget velkommen, senest i dagspressen.

I Venstre ser vi forslaget som et skridt i den helt rigtige retning, hvor smidighed og fleksibilitet i systemet kan medvirke til at sikre flere unge et bedre fundament for at indtræde på arbejdsmarkedet. Forslaget ligger også i naturlig forlængelse af den flerårsaftale, regeringen har indgået på erhvervsuddannelsesområdet, og som bl.a. skal medvirke til en forbedring af praktikpladssituationen.

Særlig positivt er det, at lovforslaget forholder sig til, at unge og voksne, som søger uddannelserne, har vidt forskellige forudsætninger og interesser, og at der bliver mulighed for at vælge herudfra med forskellig vægt på den praktiske, henholdsvis den teoretiske indlæring. Forslagets intentioner om at skabe flere kompetenciveauer er ligeledes meget positivt. Det vil dermed blive lettere for den enkelte elev at målrette sig mod konkrete funktioner på arbejdsmarkedet.

Endelig tager forslaget udgangspunkt i den hurtige udvikling, der sker i arbejdsfunktionen på arbejdsmarkedet på tværs af brancher. Det vil med lovforslagets vedtagelse i fremtiden blive muligt at uddanne sig på tværs af specialerne og uddannelserne og dermed sammensætte sine helt egne kompetencer. I Venstre vil vi med interesse følge den udvikling, som forslaget kan

igangsætte med udviklingen af nye uddannelsesforløb, helt aktuelt i de merkantile uddannelser, der har stået over for særlige problemer, men også meget gerne i de tekniske uddannelser.

Venstre støtter forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det gøres mere fleksibelt at stige af sin uddannelse. Man kan altså slutte på et tidligere tidspunkt og afrunde et kortere uddannelsesforløb, og det lyder jo i og for sig meget fint med al den fleksibilitet.

Kl. 16.50

Men jeg har i hvert fald et enkelt spørgsmål: Hvordan sikres det med dette lovforslag, at man kan stige på sin uddannelse igen på et givet tidspunkt? Det er det ene spørgsmål. Det andet spørgsmål er: Hvad skal man leve af, når man stiger på sin uddannelse igen? Det er de to spørgsmål, jeg har, for det er uklart i lovforslaget, hvad man mener om de problemer.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Der påhviler jo Venstres ordfører et ekstra ansvar, når man allerede taler på vegne af flertallet.

Jeg kan se, at i bemærkningerne til lovforslaget står der, at man faktisk allerede for nuværende forhandler om yderligere ændringer, der skal træde i kraft den 1. januar 2004 eller allerede ved sommerferien her i 2003, og så synes jeg da, det kunne være meget relevant, hvis Venstres ordfører ville oplyse Tinget og os, der skal tage stilling til forslaget, hvad det egentlig er for nogle ændringer, Venstres ordfører gerne vil have ind i loven med de forhandlinger, man er i gang med nu. Vil man opgive uddannelsesgarantien, eller er det adgangsbegrænsning eller skolepraktik? Hvad er det for nogle emner, der nu er på bordet i forhandlingerne, og som vi åbenbart også kommer til at tage stilling til her i løbet af 2003?

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Hr. Torben Hansen har ret i, at der lægges op til yderligere forhandlinger, og det har jo været kendt, siden et flertal i Folketinget indgik et flerårsforlig om erhvervsuddannelserne.

Hvad der aktuelt vil blive forhandlet i de møder og dermed også angiveligt vil blive fremlagt af ministeren her i Folketingssalen, kan man læse i teksten til det forlig, som blev indgået i ef-

teråret mellem et flertal af Folketingets partier. Men jeg vil gerne løfte sløret så meget, at det, vi særlig retter interessen imod, er at løse praktikpladsproblemet, og det problem kan man jo løse ad forskellige veje. Man kan anerkende, at der er personer, som har vanskeligt ved at klare sig i uddannelsessystemet, og finde nogle gode muligheder for dem, også kortere forløb, og det er det, lovforslaget aktuelt forholder sig til.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil vil jeg sige, at når man skaber muligheden for at stige af, skaber man jo også muligheden for at stige på og af igen og eventuelt på igen, hvis det er det, man har lyst til. Mulighederne er faktisk ikke anderledes, end de er i dag. Man gør bare systemet mere smidigt, for når man stiger på igen, kan man målrette det uddannelsesvalg, man foretager, mod den arbejdsfunktion, man nu i en mere moden alder måske ønsker at varetage.

Med hensyn til vilkårene for de uddannelsessøgende, herunder deres forsørgelse, lægger forslaget ikke op til nogen form for ændringer af forsørgelsesgrundlaget. Det vil sige, at hvis man ikke har en uddannelsesaftale, vil der med den lovgivning, vi står med her, enten være tale om AER-godtgørelse eller løn, alternativt SU, hvis man er i grundforløbet.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det var jo ikke nogen lang ordførertale, der blev holdt på vegne af et flertal i Folketinget, men jeg kunne ligesom hr. Torben Hansen godt tænke mig at bore lidt i forhandlingerne.

Man kan se, når man læser lovforslaget, at der vil komme ændringsforslag på baggrund af de eksisterende forhandlinger, og derfor er det jo svært at vide, hvad man siger ja til her. Det er jo rart at vide, hvad bruden indeholder, og ikke kun se hende bag sløret, inden man siger ja til hende, og lovforslaget her kan ses som noget spændende, men også som noget grimt. Derfor ville det være rart, hvis Venstres ordfører ville løfte sløret: Vil man sætte de unge mennesker, som ikke kan få en praktikplads, ned på SU?

Det andet er, at fru Tina Nedergaard siger, at man skal løse praktikpladsproblemet for dem, der ikke kan finde en plads. Hvor skal de gå hen? Der er kvoter på daghøjskolerne, man har nedlagt den fri ungdomsuddannelse osv., så hvor skal de gå hen? Er det kun korte forløb, og hvem bruger delkompetencen i dag? Kan fru Tina Nedergaard ikke redegøre for det?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Tak for svaret angående økonomien for dem, der vælger at stige på uddannelsen igen.

Jeg er stadig lidt i tvivl om, hvilke muligheder man har for at stige på uddannelsen igen, altså hvilke sorteringsmekanismer der bestemmer, om man kan videreføre uddannelsen. Jeg synes ikke, det er helt klart, at fordi man åbner mulighed for at stige af, er det også umiddelbart muligt at stige på. Kigger vi f.eks. på bacheloruddannelsen, som den er i dag, får man direkte adgang til overbygningen.

Kl. 16.55

Spørgsmålet er, om der i den her model ligger en sorteringsmekanisme, sådan at nogle elever kun ville kunne gennemføre basisdelen, men ikke den afsluttende del af uddannelsen.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg vil lige præcisere, at jeg ikke i min ordførertale talte på et flertals vegne, men på Venstres, De Konservatives og Det Radikale Venstres vegne. Hvor meget vi end gerne ville have det, så udgør vi ikke et flertal.

Med hensyn til sorteringsmekanismer i forhold til at starte på uddannelse igen: Der ligger ikke i det lovforslag, vi behandler i dag, nogen sorteringsmekanisme. Der vil fortsat med dette lovforslags vedtagelse være fri adgang til at komme tilbage.

Det, der ligger i det, er, at man vil få større mulighed for at få merit med de kvalifikationer, man har været ude og erhverve sig i mellemtiden. Så altså en ren forbedring, hvilket det da også er blevet mødt som af f.eks. LO.

Men hensyn til, om jeg vil løfte sløret for, hvad der følger efter, vil jeg sige det på den måde, at den fleksibilitet og den smidighed, der ligger i det lovforslag, som ligger her, synes jeg er værd at forfølge også i det videre arbejde i de forhandlinger, som ministeren inviterer til om kort tid, sådan som jeg har forstået det.

Det vil være naturligt, at vi tænker i en bane, hvor vi spørger: Hvad med de personer, der i dag frafalder erhvervsuddannelserne? Hvor skal de gå hen? Hvordan kan de håndtere det at komme ud på arbejdsmarkedet med nogle kompetencer, som de kan bruge? Det her lovforslag mener jeg åbner mulighed for, at vi faktisk langt bredere end i dag anerkender, at man kan komme med en kompetence, der ikke nødvendigvis er lig med et faglært niveau, men er lig med at

kunne varetage nogle funktioner på arbejdsmarkedet.

Jeg ser sådan set ikke nogen problemer i det her lovforslag, heller ikke i forhold til den bekymring, som jeg tror, at hr. Carsten Hansen giver udtryk for, nemlig at man udelukker nogle fra uddannelse. Det har intet med dette lovforslag at gøre.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Vi hørte jo her Venstres ordfører bruge en masse plusord: fleksibilitet, smidighed. Hvem kan være uenig i, at fleksibilitet kan være meget godt? Men det, vi savnede i Venstres ordførerindlæg, var nogle helt konkrete bud på, hvad det er, der ligger i næste fase af det her. Hvad vil Venstres ordfører med uddannelsesgarantien? Vil man beholde den, eller vil man ikke beholde den? Det må være et klart og konkret spørgsmål. Vil man stadig væk bevare ungdomsuddannelsespræget også i erhvervsuddannelserne med almen kompetence? Det må man også kunne svare ja eller nej til.

Og det sidste: I forhold til det helt specifikke lovforslag, vi har her på bordet, er det klart, at der skal vejledningsindsatsen styrkes. Det er vi meget enige i, men er Venstre parat til også at putte penge i det? For det kommer jo også til at koste, og det skal forhåbentlig ikke tages fra undervisning, eller skal det?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg ser det her forslag som værende et forslag, der går ud på at få folk hurtigere igennem uddannelsessystemet, og al ære være med det. Men hvad er prisen for at få folk hurtigt igennem uddannelsessystemet?

Jeg er bange for, at prisen bl.a. er, at vi får en stor gruppe i det her samfund, som aldrig når svendeniveau, som aldrig får taget den del af uddannelsen, som gør, at de faktisk bliver sven-de, men at de står tilbage med en semiuddannelse, der formodentlig er behov for i den konkrete situation, hvor de tager uddannelsen. Arbejdsgiveren har behov for, at de kun tager en meget kort uddannelse. Men på længere sigt vil de ikke være sikret, ganske simpelt fordi de ikke har en uddannelse, der er bred nok. De har altså en smallere og kortere uddannelse end den, de får i dag, når de opnår svendeniveau. Det er min konkrete bekymring.

Og min bekymring består bl.a. i, at det godt kan være, at man kan stige på uddannelsen igen, men hvis man ikke har en rettighed i forhold til sin arbejdsgiver, i forhold til at sikre en eller anden form for indkomst, så vil det være problematisk for flere at stå på igen, efter at de har etableret sig med familie og hjem osv., osv. Det vil sige, at vi ender med at fastholde en gruppe i samfundet på under svendeniveau, og det mener jeg ikke er til gavn for den enkelte, der vil få problemer, hvis vedkommende bliver sat uden for arbejdsmarkedet på et tidspunkt. Og selvfølgelig er det også til skade for samfundet, der har behov for en generelt bred og omstillingsparat arbejdsstyrke.

Kl. 17.00

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg bliver igen spurgt om, hvordan fremtiden vil forme sig, hvad det er, vi konkret vil arbejde hen imod i de forhandlinger, der lægges op til her i den kommende tid. Jeg kan sige på Venstres vegne, at vi har lagt op til, at den enkelte unge eller voksne, der søger uddannelsen, skal have garanti for at kunne opnå en erhvervsrettet uddannelse.

Med hensyn til personer, der måtte forlade uddannelsessystemet og komme tilbage igen, hvad deres forsørgelsesniveau så kommer til at afhænge af, så afhænger det af, om de har været ude i ledighed, om de har været i arbejde, eller hvad de ellers har foretaget sig.

Men i dag har vi bl.a. voksenlærlingeordningen til at tage højde for, at forsørgelsesbehovet kan være anderledes, når man er fyldt de 25 år, hvilket man kan mene er naturligt eller unaturligt, lidt afhængigt af, hvordan man ser på tingene.

Så der ligger altså ikke noget i det lovforslag, som ligger her, der begrænser den uddannelsessøgendes muligheder. Der ligger i dette lovforslag kun udvidelse af de muligheder, som den unge eller den voksne uddannelsessøgende står over for.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Fru Tina Nedergaard siger jo en masse pæne ting – fleksibilitet, og at man kan komme tilbage – men er det ikke korrekt, at det er sådan, at der vil komme ændringsforslag på baggrund af de forhandlinger, man har nu, og at man kan risikere, at de ændrer indholdet af det, der er her.

Det vil sige, at det her lovforslag både kan bruges til at sætte dem, som ikke får en praktikplads, ned på SU, og det kan bruges til at lave 1-årige korte forløb for dem, der ikke får en praktikplads. Og så er det jeg spørger, og det er også det, fru Pernille Rosenkrantz-Theil borede i: Med det store kendskab, fru Tina Nedergaard har til erhvervsuddannelserne, det ved jeg hun har, hvem bruger så delkompetence i dag? Hvor mange bruger den? Hvem efterspørger den af arbejdsgiverne, og hvad får fru Tina Nedergaard til at tro, at man vil bruge nogle meget korte, næsten specialarbejderlignende uddannelser på dem, som ikke kan gennemføre det hele fuldt ud?

Var det ikke bedre at give dem nogle kompetencer, så de kunne gennemføre det, lave fleksible forløb, så de fik et lidt længere forløb i stedet for bare at køre det ned til, at det skal være 1-årigt på SU?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er for at finde ud af, hvad det er, Venstre vil med det her forslag, og hvad der kommer efterfølgende. Er det ikke korrekt, at Venstre mener, at det er en god idé, at der er nogle af dem, der i dag får en fuld uddannelse som svend, som skal have en kortere uddannelse?

Vi synes også, det er fornuftigt, at nogle får en kort uddannelse, men vi synes ikke, at de, der i dag får en længere uddannelse, skal have en kort uddannelse. Vi synes sådan set, at Venstre med deres tale om faglighed burde være interesseret i, at så mange som muligt får en lang uddannelse, altså en fuld svendeuddannelse.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Det er vigtigt for mig at slå fast, at årsagen til, at jeg er meget glad for det lovforslag, som det ligger i dag, egentlig ikke er det, som hr. Aage Frandsen antager, at personer, som i dag får en fuld faglig uddannelse, nu skal ud at have en kortere uddannelse eller ikke en hel uddannelse, eller hvad skal man sige, et utilfredsstillende uddannelsesniveau.

Det, der ligger heri, er for mig at se en meget væsentlig del af det mål netop at undgå, at folk falder fra en uddannelse og ikke har muligheder derefter. Så det er den meget store gruppe af frafaldne også i erhvervsuddannelsessystemet, som jeg mener, at det her lovforslag med dets

vedtagelse vil kunne være med til at hente ind igen. Så det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen er: Hvem bruger delkompetencer i dag? Hvem klarer sig ude på arbejdsmarkedet uden en faglært uddannelse bag sig? Jo, det gør de mange hundrede tusinde ufaglærte, og de gør det sådan set ganske godt.

Det, vi giver en mulighed for her, er, at også ufaglærte, som slet ikke har nogen teoretisk baggrund, faktisk kan gå ind og have et kortere forløb, som måske målretter dem i forhold til et nyt beskæftigelsesområde. Det kan være social- og sundhedsuddannelser, det kan være tekniske uddannelser, det være merkantile uddannelser.

Så alt i alt giver vi nogle muligheder. Vi breder simpelt hen mulighederne ud i forhold til i dag, og det synes jeg er sundt og godt.

Kl. 17.05

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

I min tidligere korte bemærkning spurgte jeg Venstres ordfører om økonomien i den styrkede vejledningsindsats, for vi er da sandsynligvis enige om, at det, der ligger her, også omkring vurderingen af reelle kompetencer osv., sikkert er meget fornuftigt, men det kommer altså til at koste nogle kroner. Spørgsmålet går kort og godt på: Er Venstre parat til at tilføre erhvervsskolerne de omkostninger, som det her nu engang vil give, eller er det bare noget, der skal tages fra undervisningen? Det må man kunne svare rimelig klart på.

Det andet spørgsmål er i forhold til ungdomsuddannelsespræget. Der ligger jo i dag – også i lovgivningen, i og med at man også har nogle fordelinger mellem grundfagsområdet og specialefag – sådan et element af almen kompetence. Er det noget, som Venstres ordfører også mener, der skal være i de uddannelser, der sandsynligvis er efter den 1. januar 2004?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når det gælder erhvervsuddannelser, så er det jo ekstremt svært at sige i forhold til lovforslaget, hvad det rent faktisk betyder, fordi det er en ramme, som er overladt til arbejdsmarkedets parter, overladt til skolerne osv. at finde ud af.

Det er derfor, det er meget vigtigt at finde ud af, hvad hensigten er med det. Så siger fru Tina Nedergaard: Jamen hensigten er ikke, at der er nogle af dem, der f.eks. har en fuld 4-årig uddannelse, som skal have en 1-2-årig uddannelse.

Nej, det er dem, der eventuelt falder fra, man skal tage højde for.

Jamen var der ikke andre metoder til at sørge for, at de bliver i uddannelsen? Altså hvis ønsket er, at de skal have en 4-årig uddannelse, mange af de her mennesker, var der så ikke andre metoder?

Og hvordan vil man sikre, at man, når man så har en vis deluddannelse, så får noget bygget ovenpå igen? Så må man da have en sikkerhed for det, for ellers risikerer vi simpelt hen, at vi får en ganske stor gruppe af mennesker, som får en for ringe kompetence i forhold til det, arbejdsmarkedet har brug for, og som forringer deres muligheder for at få fast job på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Det er korrekt, at der var et spørgsmål, jeg ikke fik besvaret omkring vejledningsindsatsen og omkostningerne, hvorvidt der bliver dækket herfor.

Det er jo sådan, at vi med flerårsaftalen indgik en aftale, der tilførte flere midler til erhvervsuddannelserne. Og det er ikke nødvendigvis sådan, at den her ændring af erhvervsuddannelsesloven vil betyde, at der bliver flere omkostninger, for det er jo sådan i erhvervsuddannelsesloven allerede i dag, at der er et krav om individuel vejledning, at der er et krav om kontaktlærerordning, der er et krav om kontaktbog.

Der er simpelt hen krav om, at den målrettede vejledning, som også dette lovforslag forudsætter, foregår allerede i dag. Så jeg har vanskeligt ved at se merudgiften.

Det er rigtigt, som hr. Aage Frandsen er inde på, at kunne man ikke finde andre metoder til at få folk op på et 4-årigt faglært niveau, hvis det er det, man ønsker? Det er rigtigt, at der er mange metoder. Og der har jeg været meget tilfreds, efter at den ny regering trådte til – så ny er den jo heller ikke længere – for der har man nemlig spillet på flere heste. Man har igangsat udvikling af mange forskellige ting inden for erhvervsuddannelserne og vil jo også følge det op her i de kommende forhandlinger.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt erhvervsuddannelserne skal have det her ungdomsuddannelsespræg også i fremtiden, vil jeg finde det naturligt, og jeg tror også på, at det er det, der vil ske. Men arbejdsmarkedets parter har naturligvis stor indflydelse på udviklingen

af uddannelserne inden for det her område, ligesom de har det inden for AMU-området og andre.

Men jeg vil finde det ret naturligt, at man også fastholder almen dannelse som en del af også kortere uddannelsesforløb, også med det her forslags vedtagelse.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Hr. Carsten Hansen for en kort bemærkning, og det er tredje og sidste i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Når jeg har spurgt fru Tina Nedergaard, hvor mange det er, der bruger delkompetencen i de eksisterende faglige uddannelser i dag, er det jo, fordi der stort set ingen er, der bruger dem. Så er det, jeg spørger: Hvorfor udbygger man ikke de muligheder, der er? Det har jo hele tiden været muligt. Vi var i øvrigt enige med Venstre om de muligheder, der lå.

Vi er også enige i, at det ikke er en naturlov, at alle faglige uddannelser skal tage 3½ år. Men det, der jo er det grimme ved det her forslag, og som vi spørger om, er: Hvad betyder forslaget? Der vil komme ændringsforslag, det står i forslaget.

Jeg vil spørge: Kan vi få et klart tilsagn om, at man ikke vil forringe den svageste gruppes muligheder ved at sende dem ud på nogle 1-årige korte kurser, som betyder, at de hverken er fugl eller fisk, men blot er sådan nogle, der kommer ud og får et 1-årigt kort kursus sådan inden for hver retning, der ikke kan bruges til noget?

Det andet er: Kan vi få en klar besked, om man vil eller ikke vil sætte dem, der ikke kan få en praktikplads, på det halve af skoleydelsen i dag og yderligere forringe deres vilkår? Altså: De skal ikke ned på SU.

Kan vi ikke få et klart svar fra Venstre, så vil jeg også overveje, at vi allerede i dag måske melder til, at vi vil være med på noget af det her.

Kl. 17.10

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Med risiko for at skuffe hr. Carsten Hansen må jeg sige, at det endegyldige svar på, hvilke resultater der kommer ud af de forestående forhandlinger i forligskredsen, kan jeg ikke sige præcist.

Det, der ligger som ramme for vores forhandlinger, er det, man kan læse ud af forligsteksten, og her fremgår det også, at muligheden for at

kigge på begrænsning af skolepraktikken osv. osv. indgår i de forhandlinger, vi står over for. Det vil ikke blive sådan, at vi ikke laver alternative muligheder for de unge mennesker, der står over for at tage en uddannelse og har et ønske. Det vil vi arbejde videre med. Men det vil være kedeligt, hvis man af frygt for kommende ændringsforslag ligesom smider barnet ud med badevandet og siger: Den smidighed, den forenkling, det konstruktive, der ligger i det foreliggende lovforslag, vil vi ikke røre ved, for vi ved jo ikke, hvad der sker fremover.

Jeg kan sige det på den måde, at der sker ikke noget, uden at arbejdsmarkedets parter også bliver hørt, eftersom det er nogle uddannelser, de har og også har behov for at have indflydelse på.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Dermed har fru Tina Nedergaard jo sådan set også bekræftet, at hvis vi siger ja til lovforslaget her, ved vi sådan set ikke rigtig, hvad vi siger ja til. Det kan blive ændret senere hen, og så får det måske et helt præcist indhold i retning af det, vi frygter, det kan bruges til, og derfor må man spørge sig selv: Hvorfor skal dette lovforslag komme isoleret set i lyset af, at man har nogle større ting undervejs?

Et flertal i Folketinget har selvfølgelig ret til at gøre det, men det er også oppositionens pligt at være opmærksom på, at hvis man siger ja til forslaget her, betyder det rent faktisk, at man også har sagt ja til, at det efterfølgende kan risikeres, at man får en række discountuddannelser set i forhold til de eksisterende uddannelser.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Det må være vanskeligt at være regering, for på den ene side efterlyser oppositionen handling, men når der så kommer et lovforslag, der faktisk viser handling, burde det have ventet, til der kunne komme yderligere handling.

Det, lovforslaget faktisk er resultatet af, er et udvalgsarbejde, som blev igangsat umiddelbart efter denne regerings tiltræden. Det er et udvalgsarbejde, som den tidligere undervisningsminister også ville have igangsat med særlig henvisning til de problemstillinger, der var og fortsat er på det merkantile uddannelsesområde, så det er det første skridt med henblik på at finde nogle løsninger – ja, ikke engang det første, det er tredje eller fjerde skridt, siden jeg kom ind.

Det, der er afgørende, er sådan set, at vi får skabt nogle rammer for at se på den virkelighed, som eleverne og også virksomhederne står i. Hvilke behov har eleverne for uddannelse, hvilke behov har virksomhederne, og hvilke muligheder har virksomhederne for at stille praktikpladser til rådighed?

Noget af det, som er meget positivt i forslaget, er netop, at man i modsætning til tidligere også op til faglært niveau vil kunne sammenstykke en uddannelse af forskellige elementer. I dag kan vi kun sige: Jamen det er én uddannelse, og man kan ikke hente elementer fra andre. Det nye er utrolig positivt, bl.a. set i lyset af praktikpladsproblemstillingen, hvor man under sit uddannelsesforløb kan blive opmærksom på, at der ikke er behov for flere murere, men hov: Der er behov for flere konstruktører.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Hr. Torben Hansen i ordførerrækken.

Torben Hansen (S):

Der er mange spændende facetter i dette lovforslag, der jo, som vi har hørt flere gange, er en direkte aflægger af rapporten »Fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser« – facetter og ændringer, som måske hver for sig virker små, men med den helhed, de er kommet ind i her, måske kan få langt større betydning.

Med hensyn til de skoler og arbejdsgivere, elever og lærere, der skal til at arbejde med disse nye regler, hvis de bliver vedtaget, kunne det måske have været formålstjenligt at vente lidt. Det står jo direkte i bemærkningerne, at der forhandles i forligskredsen, og at der kan forventes yderligere forslag fra regeringen om ændring af erhvervsuddannelserne med virkning fra den 1. januar 2004 eller allerede her fra foråret. Det vil sige, at ude på skolerne, ude ved eleverne, kan man nu begynde at indrette sig på det nye. Men så kan det være, at der går 2 eller 3 måneder, og så kan man ikke henholde sig til det længere, for så er der noget nyt. Socialdemokratiet synes ikke, at det af hensyn til elever og skoler og erhvervsliv er rimeligt, at ændringerne – eller truslerne – kommer drypvis på denne måde.

Kl. 17.15

Det er også Socialdemokratiets overbevisning, at hvis af- og påstigningsmulighederne i erhvervsuddannelserne skal være et reelt tilbud til eleverne, skal de have en ret til at fortsætte deres uddannelse til højeste faglige niveau, uanset om de har en aftale eller ej. Hvis denne ret

ikke findes, kan vi generelt frygte, at erhvervsuddannelserne bliver kortere.

Det, vi frygter, er også det næste udspil.

Længde er selvfølgelig ikke noget mål i sig selv, men uddannelseslængde og den højt besungne fleksibilitet skal sammen med andre faktorer udgøre en balance, der sikrer genkendelig landsdækkende kompetence og også kan understøtte den mobilitet, vi alle sammen gerne vil have på arbejdsmarkedet, og understøtte beskæftigelsesmulighederne. Erhvervsuddannelserne skal ikke reduceres til områder for små, korte specialuddannelser. Der skal fastholdes et uddannelsesniveau, der svarer til arbejdsmarkedets mere langsigtede behov.

Fleksibiliteten, den omfattende sammensætning af fag og niveauer, og den individuelle kompetenceafklaring stiller også krav til vejledningsindsatsen. Der vil være behov for ekstra styrket vejledning i forhold til i dag, og vi regner med, at der kommer nogle ressourcer på bordet. Det er også meget vigtigt at huske, at en uddannelse udgør en helhed, og at yderligere modulisering og opsplitning kan medføre, at uddannelserne ikke længere har karakter af et sammenhængende fremadskridende forløb, men er fragmenteret i små dele.

Socialdemokratiet er tilfredse med, at princippet om, at elever, der kommer fra 9. klasse, kan nå slutmålet i uddannelsen, fastholdes. Det betragter vi som et klart signal fra regeringen om, at der ikke på et senere tidspunkt bliver indført generelle adgangs begrænsninger i erhvervsuddannelserne, men hvis det er en del af planen, regner jeg med, at enten ministeren eller Venstres ordfører gør opmærksom på det i dag.

Et af de største problemer, der overhovedet er inden for erhvervsuddannelserne, er mangelen på praktikpladser. Det er skuffende, at den for mange unge fortvivlende praktikpladssituation stort set ikke er nævnt med ét eneste ord i lovforslaget. Vi kunne ønske, at der i principbemærkningerne også var en sætning, hvor regeringen slog uddannelsesgarantien fast, for det er en garanti, som for os er fuldstændig altafgørende.

Der findes positive elementer i dette udspil. Der findes også noget, der trækker den anden vej, men vi vil i lyset af det kommende arbejde i Uddannelsesudvalget og forligspartiernes drøftelser og deres udspil vedrørende ændring af hele vekseldannelsessystemet meddele vores endelige stillingtagen til forslaget ved andenbehandling.

Louise Frevert (DF):

Dette lovforslag er en del af en større pakke af justeringer af erhvervsuddannelserne. Det har længe været et stort ønske at forbedre erhvervsuddannelserne, og dette lovforslag er en lille del af det lovkompleks, der senere vil blive fremsat om vekseldannelsesprincippet, som er fase 2.

Dansk Folkeparti synes, at det længe har været tiltrængt med en fornyelse inden for dette område. Alfa og omega for os er, at de unge mennesker får faglighed i deres uddannelse, og som lovforslaget er lagt op, kommer der en helt ny fleksibilitet, som længe har været tiltrængt, i det meget stive system.

Vi kan også være enige i regeringens intentioner om, at fagligheden skal styrkes inden for alle uddannelser – ikke fordi fagligheden ikke har været i højsædet tidligere, men på grund af måden, man har forvaltet fagligheden på over for eleverne. Man har ikke stillet de fornødne krav og givet eleverne mulighed for selv at træffe et valg og tage ansvar for, hvad det egentlig er, de har tænkt sig at beskæftige sig med rent uddannelsesmæssigt.

Vi synes, det er en god idé, at man bryder med traditionen for, at alle erhvervsuddannelser skal have det samme tidsforløb. Hvis de unge mennesker medbringer kompetencer eller har specielle evner, bliver der nu givet mulighed for, at der kan tages hensyn til den enkelte elev. Man vil lave handleplaner for hver elev og følge tæt, at målene bliver nået, hvilket vil sige, at eleverne kan komme igennem uddannelserne på forskellig tid, men får en anerkendt landsdækkende erhvervskompetence, som er ens over hele landet. Til gengæld vil man kunne tage specifikke dele af en uddannelse og bruge dem erhvervsmæssigt for på et senere tidspunkt at stige på uddannelsen igen for at videreuddanne sig. Vi kan se en klar fordel i, at man på denne måde kan skræddersy sin uddannelse.

Der er meget struktur i dette forslag, og vi mener, at det er den rigtige vej at gå, specielt fordi der vil være helt nye muligheder for at sammensætte individuelle uddannelsesforløb på tværs af uddannelserne. Man kan gennemføre uddannelser i henhold til uddannelsesaftale mellem elev og praktikvirksomhed, og vi er helt forvisset om, at når der er mulighed for denne fleksibilitet, vil arbejdsgiverne være yderst motiverede for at tage praktikelever. Danske virksomheder er meget forskellige og specialiserede, og nu vil man kunne få elever, som vil være interesserede i specifikke fagretninger.

Kl. 17.20

Som sagt er det en fordel, at uddannelsesforløbene kan bruges med merit, som tilfældet allerede er i dag, men det vil også være en fordel, at man ikke behøver at tage en hel kompetencegivende uddannelse på 3½ år, men kan stige af og på. Vi synes, forslaget er godt, vi synes, det giver muligheder for de unge på en hel anden måde, og at det lige netop passer til dem og til samfundet, som det udvikler sig nu.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Det var jo rart at høre, at Dansk Folkepartis ordfører på lidt mere håndfast vis tog fat på de forhandlinger, man nu har gang i, sådan som vi kan forstå på det hele.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge Dansk Folkepartis ordfører, hvor man står i forhandlingerne med hensyn til uddannelsesgarantien. Er den et ultimativt krav for Dansk Folkeparti i de forhandlinger, man er i gang med?

Så er der også hele diskussionen om de almene kompetencer. Men dette lovforslag forsvinder brøkerne mellem de forskellige fag, kan man sige, og er selve det, at også en erhvervsuddannelse har et ungdomsuddannelsespræg, og at man har nogle almene kompetencer, noget, som ligger Dansk Folkeparti meget på sinde og er et ultimativt krav i de forhandlinger, man er i gang med?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Til hr. Torben Hansen: Vi står godt i forhandlingerne, vi er med i et positivt forlig, mener vi selv, og vi har også været meget enige om, at der skal være en garanti for erhvervsrettet uddannelse. Det vil nok være her, vi er på vej hen.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Fru Louise Frevert nævnte en masse fine ting om handleplaner osv. Det svarer jo til uddannelsesforløbet i de nuværende uddannelser, det er der vist ingen forskel på, men jeg er da enig med Dansk Folkepartis ordfører i, at det ikke er en naturlov, at de skal vare 3½ år. Vi så også gerne, at der var mulighed for, at de kunne vare lidt længere for dem, der er ordblinde og alt muligt andet.

Men jeg vil spørge fru Louise Frevert og Dansk Folkeparti: Vil Dansk Folkeparti stå som garant for, at man ikke sætter de unge menne-

sker, der ikke kan få en praktikplads, ned på 1-årige korte uddannelser, der ikke kan bruges nogen steder? Vil Dansk Folkeparti dog ikke for en gangs skyld være med til at sikre, at kvaliteten bliver opretholdt, også for de svageste? Og vil fru Louise Frevert være med til at sikre, at vi ikke sætter de svageste elever ned på den halve skoleydelse? Det må vi da kunne få et klart svar på, for det er jo det, der forhandles om. Det er ikke den fleksibilitet, som er indeholdt i loven, der er interessant, det er søreme det andet, der er interessant, og det kunne være rart, hvis det sociale ansigt, Dansk Folkeparti forsøger at vise, nu kom op til overfladen, og det ikke bare blev nedskæring på nedskæring på uddannelsesområdet.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Da hr. Carsten Hansen har spurgt om noget af det, jeg ville spørge om, lader jeg det ligge, men jeg vil godt vende tilbage til den diskussion, vi havde for ca. 3 uger siden her i Folketingssalen om gymnasireformen.

Dansk Folkeparti lagde stærk vægt på, at bevægelse eller idræt er en væsentlig del af en gymnasieuddannelse, og vi var nogle, der ved den lejlighed spurgte, hvorfor det kan være, at de, der måske senere skal have en akademisk eller halvakademisk uddannelse, skal have idræt, men at det ikke er forundt de mennesker, som skal være smede, bagere, sygehjælpere osv., at have idræt. Derfor vil jeg spørge fru Louise Frevert, om det er nogle tanker, man har vundet gehør for i forhandlingerne, for jeg går selvfølgelig ud fra, at de er ført ind i forhandlingerne af Dansk Folkeparti og ikke mindst ordføreren, så det ikke kun er de »fine«, der skal have idræt, men alle unge, fordi det er sundt.

Kl. 17.25

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Det er rigtigt, at det ligger Dansk Folkeparti stærkt på sinde, at alle unge mennesker i dette samfund kan få motion og har mulighed for at kunne få idrætsundervisning.

Nu er det jo sådan, at der aldrig nogen sinde har været rigtig tradition for at etablere denne form for undervisning på erhvervsskolerne. Argumentet har været, at der ikke har været faciliteter til det, men det kunne der jo selvfølgelig rådes bod på.

Det er ikke et emne, der som sådan har været oppe hos forligspartierne til et ordførermøde på nuværende tidspunkt, og jeg er ked af, at hr. Aage Frandsen ikke er en del af forliget, så vi kunne have taget diskussionen her. Derfor vil jeg lade det ligge, indtil jeg kan tage det op i forligskredsen, for jeg vil give hr. Aage Frandsen fuldstændig ret i, at det er en trist situation, at det har været sådan, at der ikke har været idrætsundervisning på erhvervsskolerne. Det er jo fuldstændig rigtigt, at der ikke er forskel på, om man går på en almindende uddannelse som sådan eller man går på en erhvervsskole, men som sagt må sagen altså hvile på nuværende tidspunkt, fordi hr. Aage Frandsen ikke er en del af forliget, så vi kunne tage diskussionen op.

Til hr. Carsten Hansen: Det er da helt klart, at vi vil gøre alt, hvad der står i vores magt for, at alle skal have ordentlige og ordnede forhold, og sådan som vi har set lovforslaget, giver det nogle helt andre muligheder for de unge mennesker, nemlig at de også selv kan vælge. De vil få en anden fleksibilitet, de kan tage deres merit med, de kan stige af og stige på, og de kan få nogle andre kompetencer, så jeg kan ikke se, hvad der skulle være problemet i lovforslaget, som kun er en lille del af en større pakke.

Vi skal i gang med at forhandle fase 2, og det kan jo blive interessant på det tidspunkt. Men på nuværende tidspunkt kan jeg slet ikke se, at der med den struktur, som er i lovforslaget, skulle være noget til hinder for, at alles uddannelse inden for det erhvervsrettede uddannelsesområde bliver varetaget på en fuldt tilfredsstillende måde.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Nu spurgte SF's ordfører, hr. Aage Frandsen, til idræt, og så er vi jo inde i det område, som jeg også tidligere spurgte fru Louise Frevert til, nemlig de almene kompetencer.

Under gymnasiedebatten for 3 uger siden blev der talt meget om, at det er vigtigt, at man får mulighed for at få de almene kompetencer i gymnasiet. Mener man fra Dansk Folkepartis side, at i de forhandlinger, man er på vej ind i, skal der holdes fast i, at en erhvervsuddannelse er en ungdomsuddannelse, hvoraf en del også går direkte på de almene kompetencer? Og så kunne vi da også godt tænke os at vide lidt om, nu hvor der er nogle, der har talt om adgangsbe- grænsning på et tidspunkt eller allerede nu, osv.:

Er det noget, som Dansk Folkeparti vil støtte re- geringen i?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Det ender jo altid med at blive en lidt hypotetisk diskussion om, hvordan tingene vil blive hen ad vejen, når man ikke har haft nogen forudsætning- er for at diskutere problemet i forligskredsen som f.eks. nu, hvor hr. Torben Hansen spørger om adgangsbe- grænsning.

Det eneste, jeg vil sige, er derfor, som jeg også sagde tidligere til hr. Torben Hansen, at vi vil selvfølgelig stå som garant og gøre alt, hvad der er i vores magt for at varetage de svage; så der ikke vil være nogen forskelsbehandling. Det er jo heller ikke det, lovforslaget overhovedet læg- ger op til. Der er jo også almene kompetencer i erhvervsuddannelserne på nuværende tids- punkt, og jeg kan slet ikke se, hvor det skulle komme ind, at der ikke er almindende kom- petencer og almen dannelse i de erhvervsud- dannelser, som vil komme fremover. Det er jo ikke det, lovforslaget drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Nu fik vi på bordet, at Dansk Folkeparti intere- serer sig for de svageste, og det er jo dejligt.

Så vil jeg spørge fru Louise Frevert, og det er ikke et hypotetisk spørgsmål: Hvad med de sva- geste, de, som ikke kan få en praktikplads – de behøver nu ikke at være svage alle sammen – er det i deres interesse at blive sat ned på det halve af skoleydelsen, at blive sat ned på SU'en, som det har stået i dagspressen i den forløbne uge? Er det i de svagestes interesse? Vil fru Louise Frevert og Dansk Folkeparti være garant for, at det gør man altså ikke over for den svageste gruppe i erhvervsuddannelserne, hvor der er det største frafald, men at det er andre ting, der skal tages fat i? Det ville være dejligt at få et klart svar, for det er jo det, der i øjeblikket for- handles med parterne fra regeringens side. Det ville være rart, om man kunne få et klart svar fra fru Louise Frevert.

Kl. 17.30

Det andet, jeg vil spørge om, er: Vil fru Louise Frevert garantere for, at der bliver meritoverfø- rel i hver eneste del af uddannelsen, og at det ikke bliver korte uddannelser på 1 år, der ikke relaterer sig til erhvervsuddannelse? Vil Dansk Folkeparti være garanten for det?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Fru Louise Frevert siger, at der står ikke i lovfor-slaget, at den almendannende del bliver mindre. Men der står sådan set heller ikke det modsatte, for fleksibiliteten giver mulighed for at gøre den mindre, og netop derfor er der vel en risiko for, når man vil lave de korte uddannelser, at der bli-ver en lidt mindre almendannende del. Er det ikke korrekt, at det er den risiko? Og hvis det er rigtigt, er det så ikke til skade for den samlede uddannelse?

Så vil jeg sige, at jeg glæder mig da over, at fru Louise Frevert stadig vil slås. Det kan godt være, at kampen for idrætten måske ikke kan gennemføres, men så er der måske nogle andre ting, for fru Louise Frevert er jo kreativ med hensyn til tænkning vedrørende faget idræt. Det var måske det, man kunne tilbyde smeden, ba-geren og sygehjælperen, så det ikke kun er et til-bud i det almendannende gymnasium.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Nu ved jeg jo godt fra tidligere, at hr. Aage Frandsen er meget skeptisk anlagt, men når tin-gene ikke står skrevet, vil jeg udlægge det posi-tivt og sige, at det er jo ikke ensbetydende med, at der vil komme en forringelse. Jeg læser slet ikke tingene – og specielt ikke de ting, der ikke står noget om – som hr. Aage Frandsen; det er rent hypotetisk, som jeg hører det.

Om der vil komme en forringelse? Nej, vil jeg sige, næsten ud fra sund dømmekraft, for man kan flytte på tværs af uddannelserne og på den måde opbygge den kompetence, man har brug for. Det ser jeg jo som en meget, meget, meget stor fordel.

Til hr. Carsten Hansen: Hele vekseldannelse-princippet er jo ikke en del af forslaget her. Vi åbner lige pludselig en diskussion, som faktisk angår fase 2, og hvordan man fuldstændig kon-kret kommer til at strikke den sammen, er jo no-get, vi skal have taget op i forligskredsen. Jeg kan ikke se andet, end at det vil være vigtigt, at man diskuterer helt ned til bunds, hvordan man vil stykke det sammen i fase 2.

(Kort bemærkning).

Torben Hansen (S):

Det er jo en meget spændende diskussion om de almene kompetencer, og der kan lægges mange fortolkninger ind i den. Men vi kan i hvert fald konstatere, at nogle af de vægtninger, der er om-

rådefag, grundfag og specialefag imellem, i hvert fald er pillet ud.

Så stiller fru Louise Frevert sig op og begyn-der at fortolke lidt. Men det, jeg egentlig spurgte om, var ikke så meget det, der står i det konkrete lovforslag; det var Dansk Folkepartis holdning til erhvervsuddannelserne som en ungdomsud-dannelse, hvor der fortsat er et element af almen kompetence. Er det noget, som Dansk Folkeparti vil prioritere både her og i de kommende for-handlinger, eller er det noget, man er ligeglad med? Det var faktisk holdningen, jeg bad om, ikke så meget en fortolkning af L 173.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg må konkludere på Dansk Folkepartis vegne, at det er måske noget, man vil overveje.

Et af de store problemer, når vi snakker ud-dannelsesgaranti og SU, er i virkeligheden, at der står direkte i lovforslaget, at der vil komme nye lovforslag, og derfor ved vi ikke, om vi er købt eller solgt, eller om vi har købt katten i sækken. Det er jo det, der er problemet, og der-for ville det have været befriende med nogle ud-meldinger. Men det vil man ikke være med til.

Så må jeg spørge: Der står vedrørende § 1 og § 2 i lovforslaget, at der i højere grad skal sættes fokus på livslang læring og realkompetence. Nu er det jo sådan, at denne regering, som fru Loui-se Freverts parti er støtteparti for, har skåret 425 mio. kr. af efteruddannelsesindsatsen bare i de 1½ år, den har været ved magten. Mener fru Louise Frevert, at det harmonerer med det, der står her? Og hvordan vil Dansk Folkeparti sikre, at man også får mulighed for at undgå at støde ind i nogle rammer, kvoter og lofter med det russiske styringssystem, Venstre har indført? Det kunne måske være et emne, fru Louise Frevert kunne tage op i forhandlingerne og sikre sig, at det bliver et reelt indhold og ikke kun ord.

Kl. 17.35

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg synes nu, vi her i Folketinget skal holde os til de danske tilstande, og jeg kan ikke se, at der skulle blive nogen problemer. For at starte helt konkret med efteruddannelse: Det, det må dreje sig om, er, at man prioriterer på den rigtige må-de, og det er jeg også fuldt fortrøstningsfuld over for.

Til hr. Torben Hansen: Der er jo en meget, me-get positiv omtale af hele det lovforslaget fra

LO's side. De er faktisk næsten ekstatiske, de er begejstrede, og det vil sige, at jeg ikke kan se det på anden måde, end at LO må have læst lovforslaget på samme måde, som jeg har gjort. Derfor kan jeg heller ikke se, at der skulle være noget forkert i at være begejstret for hele dette tiltag, sådan som vi også er i Dansk Folkeparti.

Så vil jeg godt sige helt klart her fra denne her talerstol, at vi mener, det er utrolig vigtigt for alle ungdomsuddannelser, at der er et indhold af almindelig uddannelse.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

I forhold til den opmærksomhed, som de gymnasiale uddannelser får i uddannelsesdebatten, er der meget lidt opmærksomhed om de erhvervsfaglige uddannelser. Det hænger sammen med mange forhold, men det hænger bl.a. sammen med, at den måde, vi skruer lovgivningen på området sammen på, gør, at det er svært at være engageret, når det drejer sig om et lovforslag som det, vi har her. Det er svært at se, hvad det rent faktisk betyder, og så må engagementet fra vores side blive, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet prøver at finde ud af, hvad det rent faktisk drejer sig om.

Selvfølgelig er det godt, at regeringen er opmærksom på, at erhvervsuddannelserne også er nogle uddannelser, der skal forbedres og hele tiden ajourføres. Spørgsmålet er bare, om det sker på den rigtige måde med dette lovforslag og de efterfølgende lovforslag, som vi ikke kender indholdet af.

I den forbindelse vil jeg godt sige, at i forhold til de gymnasiale uddannelser er de erhvervsfaglige uddannelser i en situation, hvor der er langt flere problemer, men at opmærksomheden er for ringe over for dem. For det første er der problemer med praktikpladser, og for det andet er der problemer med frafaldet, som kan skyldes forskellige ting, men nok først og fremmest, at uddannelsesmiljøet og i det hele taget de forhold, som er på erhvervsuddannelserne, er ringere, end når det drejer sig om de gymnasiale uddannelser, f.eks. når det drejer sig om handelsuddannelserne med mange elever i klasserne.

Der er også, måske mest på de tekniske uddannelser, ganske mange steder, hvor man praktiserer noget, man kalder lærerfri undervisning, som jo ikke burde være til stede overhovedet.

Det kan godt være, at det i øjeblikket er for nedadgående, men det har i hvert fald i en periode været noget, der eksisterede, men som ikke burde eksistere. Hvis det havde været i en gymnasial uddannelse, er der ingen tvivl om, at der havde været langt større opmærksomhed omkring det. Det er også givet, at en del erhvervsuddannelser heller ikke er tidssvarende, og det er også derfor, det er berettiget at se på, i hvilket omfang der er behov for ændringer af de gældende erhvervsuddannelser.

Tanken om, at der er erhvervsuddannelser, som har behov for et længere uddannelsesforløb end andre uddannelser, er selvfølgelig rigtig. Man kan ikke sige, at alle uddannelser skal have en ganske bestemt varighed, og derfor er en vis fleksibilitet på området selvfølgelig fornuftig. Det, der bare er problemet her, er, at vi ikke ved præcis, hvad lovforslaget her kommer til at betyde. Det giver mange muligheder, også de muligheder, vi har talt om i forbindelse med en række tidligere indlæg: at vi får nogle meget korte uddannelser og nogle delkompetencer, der formentlig ikke rigtig vil være behov for på arbejdsmarkedet, og at der ikke er nogen garanti for, at de pågældende unge får en længere uddannelse, hvis de selv ønsker det. Man kan sige, at den skepsis er til stede, fordi man ved, at nogle af de holdninger, som ligger i den nuværende regerings tænkning om uddannelse, kan betyde, at den netop også synes, det er i orden med de korte uddannelsesforløb.

KL 17.40

Det er glimrende, at regeringen er opmærksom på hele dette område. Problemet er bare, om den opmærksomhed giver sig udslag i noget fornuftigt med dette lovforslag og de efterfølgende, og her er det altså virkelig påkrævet, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet får det hele nærmere belyst. Det vil vi gøre, og på baggrund af det vil vi tage stilling til, hvad vi mener om lovforslaget. Til den tid kan det også være, at vi er klogere på, hvordan lovforslaget her kan ses i sammenhæng med dem, der kommer efterfølgende, og så er der mulighed for, at vi kan se det i en sammenhæng med det, regeringen i øvrigt tænker, der skal ske på erhvervsuddannelsesområdet.

I øjeblikket er det, som om vi har lagt vores kort frem, men at regeringen har nogle kort, som endnu ikke er kommet frem. Det er regeringens ret, men det er så også vores ret at sige, at på indværende tidspunkt kan vi ikke sige god for

lovforslaget, fordi vi ikke ved præcis, hvad det betyder, hvis vi siger god for det.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Dette lovforslag handler om en række justeringer af erhvervsuddannelserne, og kodeordet er, som på så mange andre områder, fleksibilitet.

Det præciseres, at en personlig uddannelsesplan skal tage udgangspunkt i en konkret vurdering af elevens forudsætninger, og at der derfor i et videre omfang kan stilles særlige krav ved overgangen fra grund- til hovedforløb. Ligeledes udvides fleksibiliteten, så der bliver altså flere niveauer, hvor den enkelte unge kan stige af og på. De konkrete ændringer er i og for sig ikke særlig store, og de bliver bakket op af arbejdsmarkedets parter – så langt så godt – og selv om jeg skal erkende, at vi i Enhedslisten har en lille bitte smule svært ved at tro på, at det er flere discountuddannelser og flere uddannelser, som ikke når svendeniveau, der er brug for, må jeg jo indrømme, at der er enkelte ting i lovforslaget, der kan være udmærkede.

Jeg har spurgt Venstres ordfører tidligere, og jeg vil også gerne spørge ministeren, hvilke initiativer der er taget for at sikre, at man altid kan stige på sin erhvervsuddannelse igen, og hvilken ret man har over for sin arbejdsgiver til at færdiggøre sin uddannelse. Jeg vil gerne spørge, hvad man har tænkt sig at gøre for den gruppe, som risikerer at ende med kun at have 1 års uddannelse og intet mere. Hvilke muligheder har de for at agere på arbejdsmarkedet, og mener man, at det er bredt nok til, at man kan stå imod over for eksempelvis arbejdsløshed?

Hovedproblemet ved lovforslaget er, som det også tidligere er blevet nævnt heroppefra, det perspektiv, som det er en del af. Hvad det perspektiv indebærer, er vi stadig ikke fuldt ud klar over. Regeringen og de øvrige borgerlige partier har jo forsøgt at smadre skolepraktikken og dermed reelt fjerne den uddannelsesgaranti, der eksisterer i dag, og jeg mangler fortsat at få en klar melding heroppefra om, at man ikke ønsker at røre ved uddannelsesgarantien.

I aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og De Radikale står der klart, at man vil komme med et oplæg til erstatning for skolepraktikken. Det skyldes formentlig de mange fordomme, nogle har om, at skolepraktikken ikke fører til noget som helst, men det er jo ikke rigtigt. Statistisk set er der faktisk ikke den store forskel mellem den såkaldt rigtige praktik og skolepraktikken, men regeringen og de borgerlige vil gerne

have skolepraktikken væk. Der står til gengæld ikke en lyd i de borgerliges aftale om, hvordan man har tænkt sig at sikre, at der faktisk kommer flere praktikpladser til de mange tusinde, der mangler en plads i dag.

Vi er ikke nødvendigvis afvisende over for, at skolepraktikken på et tidspunkt skal bortfalde. Men det er selvfølgelig på betingelse af, at virksomhederne stiller de praktikpladser, som i dag bliver varetaget af skolepraktikken, til rådighed, og det er et perspektiv, som næppe vil få arbejdsgiverne med på banen, eftersom de ikke er interesserede i at levere det antal praktikpladser, der faktisk skal til.

På baggrund af den sammenhæng, som vi ikke rigtig kender, og på baggrund af de problemer, jeg mener der ligger i forslaget her, skal jeg sige, at vi i Enhedslisten ikke har tænkt os at præsentere vores holdning ved andenbehandlingen, sådan som tilfældet er for en række andre partiers vedkommende, men på forhånd klart sige, at vi ikke kan støtte forslaget, idet vi er bange for, at man parkerer en række unge på en 1-årig uddannelse, de ikke kan bruge til noget som helst.

Tove Videbæk (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører på området, fru Bodil Kornbek, ikke kan være til stede, skal jeg på Kristeligt Folkepartis vegne fremføre følgende:

Kristeligt Folkeparti finder nogle af hovedelementerne i det fremsatte forslag til fornyelse af erhvervsuddannelsesloven interessante, herunder ønsket om at matche erhvervsuddannelserne til et mere differentieret behov på arbejdsmarkedet.

Kl. 17.45

Kristeligt Folkeparti finder det positivt, at man lægger op til en styrkelse af fagligheden i uddannelserne, herunder muligheden for, at eleven efter eget valg kan styrke enten den teoretiske eller den praktisk betonedede del af uddannelsen. Vi kvitterer for intentionen om at kæde forslaget sammen med en forbedring af vilkårene for udlændinge i uddannelsessystemet, og vi håber, at forligspartierne efterfølgende vil holde fast i denne vinkel og øge indsatsen for at nedbryde barriererne for integration i uddannelsessystemet.

Den fremlagte ramme for fornyelse af erhvervsuddannelserne lyder som sagt lovende, men Kristeligt Folkeparti finder det vanskeligt at gennemskue, hvad den øgede fleksibilitet

egentlig indebærer, ikke mindst for kvaliteten af den uddannelse, de enkelte elever står med i hånden, hvis de vælger at gøre deres uddannelse kortere end i dag. Hvis påstigning skal være en reel mulighed, må vi nødvendigvis sikre, at vilkårene og betingelserne for det er præcise og til stede. Bl.a. skal eleverne sikres et rimeligt sørgelsesgrundlag samt mulighed for at opnå det højeste niveau, hvis de vælger at vende tilbage til uddannelsessystemet. Hvis de økonomiske og administrative vilkår ikke er til stede, risikerer vi nemlig, at erhvervsuddannelserne generelt bliver kortere til skade for såvel den enkelte og virksomhederne som for samfundet.

Umiddelbart fremgår det, at man ikke forventer nogen merudgifter, hvilket Kristeligt Folkeparti ikke helt forstår, når vi ser på de foreslåede ændringer vedrørende elevens personlige uddannelsesplan samt den øgede fleksibilitet gennem flere muligheder. De foreslåede ændringer vil uden tvivl skærpe kravene til vejledningsindsatsen. Det skal der findes ressourcer til, og hvor har man tænkt sig at finde de ekstra ressourcer? Desuden undrer det Kristeligt Folkeparti, at man helt kan undlade at nævne et af hovedproblemerne på erhvervsuddannelsesområdet, nemlig mangelen på praktikpladser. Hvorfor berører man ikke dette område i lovforslaget?

Lovforslaget giver på mange områder flere spørgsmål end svar, og ikke mindst bør der i det efterfølgende udvalgsarbejde sættes fokus på, hvad lovens reelle konsekvenser kan være. Kristeligt Folkeparti kan på nuværende tidspunkt umiddelbart ikke stemme ja til forslaget, men ser frem til det kommende udvalgsarbejde.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil gerne starte med at takke Folketinget for behandlingen af lovforslaget. Jeg har forstået, at der er en række spørgsmål, som partierne ønsker at stille undervejs i udvalgsbehandlingen, og jeg vil selvfølgelig i det omfang, det nu er muligt, svare på de spørgsmål, som partierne måtte have.

Flere ordførere har kredset omkring spørgsmålet om praktikpladssituationen. Sådan set har både fru Tina Nedergaard og fru Louise Frevert redegjort for, hvad situationen egentlig er her og nu, nemlig at vi som opfølgning på den flerårsaftale, vi indgik om erhvervsskolerne i forbindelse med finanslovaftalen, nu er i gang med et forhandlingsforløb, hvor vi har bedt parterne

om at komme med deres bud på, hvordan vi kan gribe hele situationen med praktikpladserne an.

Jeg ønsker i respekt for den opgave, vi har givet parterne, at afvente deres bud, før jeg overhovedet begiver mig ud i den diskussion. Dog vil jeg gerne fastslå, at det, der er målet med flerårsaftalen, og det, der også er målet med den del af finanslovaftalen, er at finde langsigtede løsninger på praktikpladssituationen, sådan som jeg også har redegjort for op til flere gange her fra Folketingets talerstol.

Tiden er ikke inde til, at vi propper flere lapeløsninger ned i halsen på de unge. Jeg synes, at de unge har krav på, at vi finder nogle holdbare og bæredygtige løsninger, så erhvervsuddannelserne også fremover fremstår som et attraktivt tilbud til de unge, og det er lige præcis dét, der er meningen med dette lovforslag, der jo i øvrigt – som det allerede har været nævnt, og som det også fremgår af bemærkningerne – er opfølgningen på et udvalgsarbejde, hvor parterne har bidraget med forslag til, hvordan vi kan justere erhvervsuddannelserne, så de også fremover er et attraktivt tilbud for de unge, og så de kompetencer, de unge får, også harmonerer med de krav, som virksomhederne stiller. Det er såmænd i al sin enkelthed formålet med lovforslaget.

Kl. 17.50

Jeg takker endnu en gang for Folketingets behandling, og jeg håber, at det undervejs i udvalgsbehandlingen vil fremstå klart for de partier som har tilkendegivet, at de vil afvente udvalgsbehandlingen, før de tilkendegiver deres holdning til forslaget, at det er et godt forslag, som er med til at fremtidssikre erhvervsuddannelserne.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil spørge, om ministeren ikke kan forstå vores bekymring, når der står direkte i lovforslaget, at der vil komme forslag til at ændre det, og når vi også ser i dagspressen, at der forhandles om adgangsbegrænsning, nedsættelse af SU og meget korte forløb, også ud over det, der er beskrevet i lovforslaget.

Det andet er: Mener ministeren, det vil gøre uddannelserne mere attraktive at sætte de unge ned på det halve af det, de får i dag af ydelser osv.? Det kunne måske være meget rart at få det beskrevet.

Så siger ministeren, at nu skal der findes en endelig løsning på praktikpladssituationen. Ja-

vel, det er der også behov for. Der venter 11.500, der har aldrig ventet så mange, og ventelisten vokser og vokser, mens regeringen besinder sig. Det står der ikke noget om i lovforslaget, og derfor kunne det være rart, hvis ministeren måske ville tilkendegive, at der vil komme noget, som virkelig vil løse problemet, i stedet for bare at sætte de unge ned på den halve ydelse.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Som jeg nævnte før, ønsker jeg at respektere, at vi i forligskredsen er blevet enige om at give parterne en mulighed for at komme med deres bud på, hvad der skal til, før vi finder en langsigtet løsning på denne problemstilling. Derfor ønsker jeg ikke at forholde mig til nogle forslag, som er dukket op i dagspressen, da jeg ikke har haft lejlighed til at drøfte sagen med parterne, men respekterer, at parterne naturligvis skal have den tid, de har brug for for at komme med et bud til forligskredsen.

Jeg forstår, eller jeg kunne lytte mig til, at Socialdemokratiet er bekymret. Egentlig ville jeg have større forståelse, hvis hr. Carsten Hansen var lidt ærgerlig, og jeg tror, jeg har nævnt det for hr. Carsten Hansen før. Hvis nu hr. Carsten Hansen havde været en del af forligskredsen, havde hr. Carsten Hansen jo haft indflydelse på de ting, som hr. Carsten Hansen må stille åbne spørgsmål om heroppefra, så jeg har fuld forståelse for, hvis hr. Carsten Hansen ærgrer sig over, at man ikke blev siddende ved bordet, da vi lavede flerårsaftalen om erhvervsskolerne.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Selv om ministerens replik var rettet til hr. Carsten Hansen, vil jeg godt sige, at jeg synes da, det var ærgerligt, at regeringen lavede en aftale med nogle partier, uden at disse partier dybest set vidste, hvad det var, de sagde ja til.

Det var en aftale, som stort set ikke rigtig nåede at blive forhandlet. I forhold til alle de i øvrigt glimrende møder, vi havde om folkeskolen, var der jo stort set ingen møder her, og de indeholdt også andet end det, der vedrørte erhvervsskolerne. De vedrørte også en masse andre uddannelser, og derfor er det af de eksempler, hvor jeg synes, at den politiske beslutningsproces ikke i tilstrækkelig grad giver mulighed for, at tankerne kan komme til udfoldelse, fordi det simpelt hen kortsluttede, da der lige pludselig blev lavet et finanslovsforlig. Uanset om vi kom

med eller ej, var der derimod et helt andet og ordentligt forløb i folkeskoleforliget i retning af, at det var dem, der havde forstand på det, der hele tiden skulle forholde sig til det.

Man skal ikke lade sig hundse af et Finansministerium, der lige skal have banket et eller andet på plads i den forbindelse. Det var der nogle partier der gjorde, men det ville vi ikke være med til.

Kl. 17.55

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil sige til undervisningsministeren, at vi er også ærgerlige over ikke at være med. Men det kom sig jo af, at det, der blev tilbudt os, var for lidt og for småt og for ringe.

Vi kan sige, at den situation, som man rent økonomisk kommer til at stå i derude, jo vil betyde, at man på trods af implementering af regeringens forslag om bedre uddannelse kommer til at mangle penge, det ved vi jo allerede fra de tekniske skoler. I år 3 og år 4 efter den her aftale vil der blive færre penge. Og det var altså for lidt.

Det andet er, at vi altså er dybt bekymrede over, at vi ikke ved, hvad der kommer ud af det her. Regeringen har jo selv skrevet i sit eget lovforslag, at der vil komme ændringsforslag. Og det er jo det, der gør, at vi ikke i dag kan tilkendegive, om vi vil være med eller ej.

Kunne jeg få et tilsagn fra ministeren om, at ændringsforslagene til loven og de ændringer, der vil komme, vil komme, inden vi er færdige med at udvalgsbehandle lovforslaget, for så ved vi, om vi køber katten i sækken, eller vi ikke gør? Det kunne da være rart at vide fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg ønsker under ingen omstændigheder at deltage i hr. Aage Frandsens nedvurdering af kollegernes evne til at tage stilling til det, der tages stilling til undervejs i forhandlingerne. Og lad mig minde om, at vi faktisk var igennem et ret langt mødeforløb. Jeg tror sådan lige på stående fod at kunne erindre, at vi havde en 6-7 møder, som ganske vist handlede om mange forskellige temaer, men som hele tiden havde det her tema med i spil.

Så jeg mener ikke, at man – som hr. Aage Frandsen antyder – kan sige, at det var noget, der bare sådan lige vupti blev afklaret, for det

var det bestemt ikke. Det var grundigt belyst, førend vi endte med at indgå en finanslovaftale omkring erhvervsskolerne, som SF og Socialdemokratiet desværre ikke ønskede at være med i.

Så vil jeg sige til hr. Carsten Hansen: Jeg kan ikke her i dag sige, hvad indholdet af ændringerne af loven vil omfatte, da det ikke er afgjort endnu. Som sagt har vi bedt parterne om at komme med et bud, og det bud skal kredsen – forligspartierne – naturligvis have lejlighed til at forholde sig til. Og så vil der på baggrund af det komme et lovgivningsinitiativ.

Så der er ikke mulighed for her i dag at sige, hvad et sådant lovinitiativ helt konkret vil indeholde. Men målet vil jeg gerne gentage. Det er at finde en langsigtet løsning, en bæredygtig løsning på hele praktikpladssituationen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Carsten Hansen for tredje gang og derefter hr. Aage Frandsen. Det er tredje gang – det er tredje gang til ministeren.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Nej, det er det da ikke. Nå, det må vi kunne tjekke op på.

Det, jeg har bedt ministeren om, er jo ikke at komme med det konkrete indhold i forslagene til ændring. Det eneste, jeg spurgte om, var: Hvorfor dog det her kissejav? Hvorfor fremsætte et lovforslag, som man ved, der kommer ændringer til? Så lad os i dag få et tilsagn om, at det, der skal ske, er, at nu lader vi det her ligge, til ændringsforslagene og et nyt lovgivningsinitiativ kommer, så man ved, hvad det er.

Det, der er vores problem, er, at det her lovforslag i sig selv kunne være ganske uskyldigt, men der er lagt op til noget, som måske er knap så uskyldigt. Og det ville da være rart over for Folketingets partier at tilkendegive, at man, inden det her bliver færdigbehandlet, vil stille med ændringsforslagene, således at hvis man vil have Socialdemokratiet eller andre med, så kender vi konsekvenserne af det.

Det var da det mindste, man kunne gøre af respekt for lovgivningsarbejdet.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Aage Frandsen – og det er anden gang.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er ikke, fordi jeg nedvurderer folks indsats, men jeg vil sige, at de må være meget kloge, de mennesker, som har været i stand til at gennemskue alt det her, f.eks. når man siger, at der skal findes en afløsning for skolepraktikken og sådan nogle ting.

Altså der er ikke tvivl om i det her tilfælde, at der er der utrolig meget, utrolig meget, man bagefter skal udmønte. Og det er også derfor, der nu kommer det her forslag, og så kommer der ændringsforslag til det her forslag, fordi der er så meget, der skal udmøntes.

Jeg vil sige omkring folkeskolen, at der er jeg ikke i tvivl om, at forligspartierne, der sidder med det nu, næsten egentlig ved, hvad det er, der skal udmøntes, fordi det jo er aftalt på alle de der møder. Det var det altså ikke her.

Vi skal selvfølgelig ikke skændes om, om det var syv gange, der var møder, så mange var det nu altså ikke, men det her var altså et kompleks af noget, som vedrørte erhvervsskolerne. Der var penge, og der var indhold i det. Det var noget, der vedrørte de frie skoler. Det var noget, som vedrørte mange forskellige typer, og vi skulle sige ja eller nej til en hel pakke. Og så er det, jeg siger: Når det så var ovre i Finansministeriet, så bliver det ikke bedre af den grund. Sagligheden, fagligheden er ikke så høj derovre, som den er i Undervisningsministeriet.

Kl. 18.00

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg er stadig væk ikke enig med hr. Aage Frandsen, fordi det, at lige præcis den her del sådan set blev en del af finansloven, gjorde jo, at vi fik ekstra penge til bl.a. det her område, at vi fik ekstra penge til en flerårsaftale for erhvervsskolerne. Og jeg forstår stadig væk ikke, at hverken SF eller Socialdemokratiet ønskede at være med. Havde SF og Socialdemokratiet sagt ja til at være med til den del, så havde SF og Socialdemokratiet også været med ind over det her lovforslag, og så ville man have kunnet sætte sine fingeraftryk.

Men jeg håber, at udvalgsbehandlingen munder ud i, at SF og Socialdemokratiet besinder sig og ender med at stemme for det her forslag, sådan at vi som sagt får justeret erhvervsuddannelserne, så de også fremover vil være et attraktivt tilbud til de unge.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er i hvert fald en replik til hr. Aage Frandsen, og det undersøges i øjeblikket, da man ... Nogle gange må man gerne diskutere med formanden, ja. Så vi undersøger det.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til undervisningsministeren: Det, der lå i den aftale, vi fik præsenteret, var noget med penge. Vi synes ikke, der var penge nok.

Der var en række ting omkring erhvervsuddannelserne, som var ikkegennemskuelige. Det er også derfor, man stadig væk er nødt til at forhandle i forligskredsen, om det nu er det ene og det andet, for hvad betyder de ting rent faktisk?

Så er det rigtigt, at så skulle man have en varetøret, men jeg synes, det er unfair at gå ind i en forhandling og sige: Jeg siger bare nej til det hele. Sådan kunne jeg ikke drømme om at være.

Og så det tredje: Det var en – nu bruger jeg et udtryk, som måske er lidt af en tilsnigelse – statsliggørelse på nogle punkter af de frie uddannelser.

Af de tre elementer havde det sidste jo intet med de to første at gøre, men i Finansministeriet slår man tingene sammen. Det tror jeg ikke man havde gjort, hvis Undervisningsministeriet alene havde været herre i huset. Men det er ikke noget, den nuværende regering er alene om. Alle tidligere regeringer har også tænkt sådan.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg har besluttet at give hr. Carsten Hansen ordet igen, selv om vi ikke har fået afsluttet undersøgelsen. Men han skal ikke af den grund komme til at skyldes ... (*Carsten Hansen frafalder*). Nå, men det er heller ikke, fordi debatten flytter sig synderligt.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 170: Forslag til lov om ændring af lov om tandpleje m.v. (Større valgfrihed og fleksibilitet i børne- og ungdomstandplejen).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 26/2 2003).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ester Larsen (V):

Dette lovforslag er endnu et led i den kæde af forandringer, der giver borgerne større valgfrihed.

Det har i mange år været helt uforståeligt for mange forældre, at de ikke har kunnet få en eneste krone i tilskud, hvis de foretrak deres familietandlæge frem for den kommunale tandklinik til deres børn. Det har selvsagt betydet, at forældre i almindelighed ikke har følt, at de har råd til at vælge frit.

Det rettes der nu op på. Forældre skal stadig væk selv betale, hvis de vælger en privatpraktiserende tandlæge til deres børn, men de vil fremover få et tilskud på 65 pct.

Valgfriheden tilføjer endnu en mulighed, nemlig den, at forældrene kan vælge at benytte en anden kommunes tandklinik. Er serviceniveauet her højere end i hjemkommunen, forstået på den måde, at gennemsnitsudgiften pr. barn er højere, ja, så kan forældrene blive pålagt at betale forskellen.

Forslaget giver også kommunerne større frihed. De vil fremover kunne vælge at udlicitere tandplejen til en eller flere praktiserende tandlæger.

Forslaget vil ikke påføre det offentlige øgede udgifter, men alene åbne mulighed for, at tandplejetilbuddet kan gives og modtages på flere fleksible muligheder. Og Venstre kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører: Det lyder meget fint med fleksibilitet og øget valgfrihed, men kunne fru Ester Larsen fortælle mig, hvad det er for en procent, der kunne finde på at vælge et gratistilbud fra og betale 35 pct. selv. Hvilken del af befolkningssegmentet taler vi om? Vil